

WATERSCHAPPEN IN EUROPA

Hunze en Aa's wisselt Europese kennis uit

Waterbeheer en Nederland zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Een groot deel van Nederland is het kind van actief waterbeheer en ook in de toekomst zal de uiterlijke verschijningsvorm van Nederland sterk afhangen van het te voeren waterbeheer. In het buitenland is het watermanagement één van de Nederlandse iconen. Op Europees niveau is een steeds grotere groep Nederlandse waterschappen betrokken bij Europese projecten. Toch heerst nog koudwatervrees ten aanzien van het opstarten van Europese samenwerkingsprojecten. Ervaringen van het Waterschap Hunze en Aa's leren dat dit niet nodig is. Op basis van het Interreg-project 'Community Rivers' wordt daarom bij deze een aantal recente ervaringen gedeeld.

Samenwerking tussen regio's en/of landen op het gebied van waterbeheer is een noodzaak. Water stroomt nu eenmaal van hoog naar laag en transporteert niet opgeloste of gecreëerde problemen naar de stroomafwaarts gelegen buurman. Omdat Nederland de laatste buurman in de rij is, is hier voor deze gedachte altijd een goede voedingsbodem geweest. Goed watermanagement is voor Nederland altijd een noodzaak geweest, geen luxe. Daarom is op dit gebied hoogwaardige kennis ontwikkeld, die ook als zodanig wordt erkend in andere landen.

Het laatste decennium is binnen de Europese waterwereld vooral aandacht geweest voor waterkwantiteitsproblemen in verband met de gevolgen van de klimaatveranderingen. Deze problemen bleken in

diverse landen opvallend veel gelijkenis te vertonen en samenwerking binnen stroomgebieden heeft dan ook tot een effectievere aanpak geleid. Opgemerkt moet worden dat een aantal (dreigende) overstromingen wel hielp om de noodzaak van gezamenlijk ingrijpen prioriteit te geven.

De introductie van de Kaderrichtlijn Water zet aan tot meer Europese samenwerking op het gebied van waterbeheer. Afstemming tussen waterbeheerders binnen één stroomgebied over de aanpak van de waterkwaliteitsproblemen is een vereiste voor een succesvolle aanpak. Of de waterbeheerder dan Nederlands, Belgisch of Duits is, is daarbij niet van cruciaal belang. Ook samenwerking met andere waterschappen, buiten het

stroomgebied, kan leiden tot een meer gestroomlijnde aanpak.

Waterschap Hunze en Aa's is zich evenals de andere waterschappen bewust van het feit dat het waterbeheer steeds meer een Europese dimensie krijgt. Het waterschap participeert dan ook actief in diverse Europese programma's om voeling te houden met de Europese thema's. Daarnaast bieden Europese programma's extra financieringsmogelijkheden. Hunze en Aa's participeert momenteel in de Interreg-projecten 'Comcoast', 'Water4all', 'Flows' én 'Community Rivers'.

'Community Rivers'

Sinds 2004 participeert het Waterschap Hunze en Aa's in het Interreg IIIC-project 'Community Rivers'. Dit project bestaat uit een meerjarige samenwerking tussen organisaties in Tsjechië (Jihomoravsky, departement regionale ontwikkeling Zuid-Moravie), Catatonië (CERM, studiecentrum mediterrane rivieren en River Park Llobregat), Groot-Brittannië (Torfaen County Borough Council en de vrijwilligersorganisatie Keep Wales Tidy) en Nederland (Waterschap Hunze en Aa's).

Het doel van het project is het uitwisselen van kennis en ervaring over een aantal technische en sociale aspecten van waterbeheer. Binnen het project worden vier thema's onderscheiden: burgerparticipatie, milieu-educatie, natuurlijke zuiveringsprocessen en vismigratie. Per land is een trekker aangewezen voor één van de thema's. Hunze en Aa's is trekker van het onderdeel vismigratie. Binnen elk thema werken de partners aan specifieke producten en worden uitwisselingsbezoeken gehouden.

Financiële voordelen

Naast de inhoudelijk aspecten is 'Community Rivers' ook financieel interessant. Het project wordt voor de helft gesubsidieerd door het Interreg IIIC-programma. Het waterschap ontvangt circa 250.000 euro aan extra financiële middelen die grotendeels voor eigen projecten, gerelateerd aan de genoemde thema's, worden ingezet. Dit betekent dat een aantal waterschapsprojecten met Europese subsidie wordt ondersteund.

Participatiemogelijkheden in Europese projecten

De meerwaarde van participatie van een waterschap aan een Europees project staat of valt bij het aansluiten van het project bij de

Ervaringen worden uitgewisseld bij een vispassage in de rivier Taff in Wales.

“Ervaringen verrijken”

In de notitie Buitenlandbeleid van het waterschap Hunze en Aa's is de ambitie uitgesproken dat medewerkers grensoverschrijdend moeten kunnen denken en handelen, waarbij samenwerking op Europees niveau als verrijkend en inspirerend wordt ervaren. Kennisontwikkeling is hierbij een belangrijk motto. De ervaringen met Europese projecten hebben geleerd dat dit zeker het geval is. Medewerkers van het waterschap blijken ook daadwerkelijk met nieuwe ideeën terug te komen. Een goed voorbeeld hiervan is dat na een bezoek aan een educatiecentrum voor water in Wales het waterschap een speciale educatiedag voor lagere scholen uit de regio organiseerde. Ook op het gebied van burgerparticipatie wordt soms jaloers gekeken hoe in Wales burgers worden gemobiliseerd en betrokken raken bij hun leefomgeving. Medewerkers van het waterschap doen hier hun voordeel mee en passen het toe in eigen projecten. Een voorbeeld is het project 'Waterdrager'. Hierbij is het doel de burger nadrukkelijker bij het waterbeheer te betrekken en een rol te geven in de besluitvorming.

strategische belangen van het waterschap. Sluit het project hier goed bij aan, dan kan het project een belangrijk meerwaarde hebben voor de organisatie. Het is van belang om vooraf een denkwijze te ontwikkelen, om het zoeken gemakkelijker te maken.

Er bestaan namelijk veel Europese programma's en nog veel meer potentiële partners. Het opzetten van een project kost de nodige tijd, geld en energie en het brengt risico's met zich mee. Voordat wordt geïnvesteerd in de ontwikkeling van een project, dient de mogelijke meerwaarde in beeld worden gebracht. Op die manier is een strategische afweging en heldere keuze te maken van de onderwerpen waarin men wil investeren.

De SPMD-techniek die in Wales en Tsjechië toegepast wordt. Gedurende een aantal weken hangt een apparaat in een rivier. Een biomembraan legt bestrijdingsmiddelen vast. In het laboratorium worden deze stoffen gemeten en wordt achterhaald welke bestrijdingsmiddelen zijn gepasseerd.

Voor het Waterschap Hunze en Aa's zijn drie aspecten van belang bij de ontwikkeling van Europese projecten:

- ontwikkeling van strategische, regionale partnerships

Voor een duurzaam waterbeheer is een goede samenwerking met andere waterbeheerders binnen het stroomgebied van groot belang. Dit geldt zoveel voor kwantitatief als kwalitatief waterbeheer. Hunze en Aa's heeft een strategisch belang om nauwer samen te werken met andere waterbeheerders in het stroomgebied van de Eems. Europese programma's zijn uitermate geschikt om dit te ondersteunen;

- kennisontwikkeling

Kennis en automatisering spelen een steeds belangrijker rol binnen het waterbe-

heer. Voor het zuiveren van water worden bijvoorbeeld steeds hoogwaardigere technieken gebruikt voor een zo optimaal mogelijk resultaat. Waterschap Hunze en Aa's doet dan ook structureel aan kennisontwikkeling om de eigen taken ook in de toekomst goed uit te kunnen blijven voeren. Europese programma's zijn zeer geschikt om dit belang te ondersteunen. Vervolgens kan gewerkt worden aan de ontwikkeling van een samenwerkingsverband met specialistische partners uit andere landen die gezamenlijk werken aan de ontwikkeling van het betreffende kennisveld. Deze insteek is wezenlijk anders dan die van kennisuitwisseling, die vaak wordt gekozen bij Europese projecten. Projecten gericht op kennisontwikkeling hebben een grotere toegevoegde waarde, omdat ze doelgerichter zijn. Als ze daarnaast ook nog invulling geven aan een strategisch kennisveld, wordt de toegevoegde waarde alleen maar groter;

- externe financiële ondersteuning

Een waterschap is een democratisch orgaan dat wordt betaald door de inwoners van het beheersgebied. Externe financiering van een deel van de werkzaamheden draagt er aan bij dat de kosten van het waterbeheer voor de ingelanden beperkt worden. Een Europees project moet dus een behoorlijke financiële bijdrage opleveren voor het waterschap om de inspanning van de ontwikkeling en het management van het project waard te zijn.

Concluderend

Europa is niet meer weg te denken uit het Nederlandse waterbeheer. Europa schetst, met de Kaderrichtlijn Water voorop, de kaders voor het waterbeheer. Samenwerking tussen de waterbeheerders binnen de stroomgebieden van de Rijn, Maas, Schelde en Eems is hierbij een noodzaak. Als het gaat om kennisontwikkeling en extra financieringsmogelijkheden bieden Interreg-programma's mogelijkheden om door heel Europa projecten uit te voeren. ■

Voor meer informatie: (0598) 69 38 79 / 69 36 09 of (020) 463 15 47.

Jeroen van Herk (LINKit Consult)
Janet Hidding en Herman Wannin-
gen (Waterschap Hunze en Aa's)